

УДК 792.83:793.31](477.54-25)Заповіт«364»(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-1-12>

Катерина БОРТНИК,
orcid.org/0000-0002-3905-4108
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри народної хореографії
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) *kateryna_bortnyk@xdak.ukr.education*

Каріна ОСТРОВСЬКА,
orcid.org/0000-0003-4782-8043
доцент,
завідувач кафедри народної хореографії
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) *karina_ostrovska@xdak.ukr.education*

Наталія СЕМЕНОВА,
orcid.org/0000-0002-3449-6070
кандидат мистецтвознавства,
завідувач кафедри сучасної та бальної хореографії
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) *rodik.marik@gmail.com*

ДІЯЛЬНІСТЬ ТЕАТРУ НАРОДНОГО ТАНЦЮ «ЗАПОВІТ» В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: АКТУАЛІЗАЦІЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Український народно-сценічний танець посідає значне місце в мистецькій спадщині нашої держави, виступаючи потужним транслятором національної ідентичності та культури України. Під час російсько-української війни зростає потенціал українського мистецтва, зокрема хореографічного, яке відіграє суттєву роль у формуванні національної та інтернаціональної єдності, що вельми важливо в сьогочасних реаліях. Величезний внесок у реалізацію цього завдання роблять митці театру народного танцю «Заповіт». Колектив протягом усіх років свого існування дбайливо зберігає та примножує українську мистецьку спадщину, розвиває, популяризує та тримає на високому професійному рівні український народно-сценічний танець, що сьогодні зокрема стало важливим елементом боротьби за українську гідність, формою комунікації зі світовими державами та особливим внеском у майбутню перемогу України. Тому вивчення особливостей творчої діяльності та репертуарної політики «Заповіту» в умовах воєнного стану є вельми актуальним для сучасного мистецтвознавства.

Метою статті є аналіз особливостей творчої діяльності театру народного танцю «Заповіт» та його роль у популяризації українського мистецтва народно-сценічного танцю в умовах широкомасштабної російської воєнної агресії проти України.

У результаті проведеного дослідження доведено, що український народно-сценічний танець відіграє суттєву роль у ствердженні національної ідентичності, є одним з найяскравіших проявів національної самосвідомості та духовного багатства, що стало рушійною силою мистецького поступу в умовах російсько-української війни. Підтвердженням цьому є діяльність театру народного танцю «Заповіт», який гідно презентує своє мистецтво на теренах України та за кордоном. Колектив не тільки продовжує зберігати національну хореографічну спадщину, він доводить, що український народно-сценічний танець є ланкою національної та інтернаціональної єдності, втілює художні парадигми духовного розвитку нашого народу, популяризує його етичні та патріотичні якості, зберігаючи культурні традиції та самобутність, транслюючи художні коди нації. Поряд з цим репертуар «Заповіту» в умовах війни та переважальної дистанційної комунікації, хоча й зазнав суттєвих трансформацій, але, як і раніше, гідний сучасної європейської сцени завдяки змістовності та постійній трансформації з огляду на сучасні мистецькі вимоги, що підтверджують нинішні перемоги театру на мистецькому фронті.

Ключові слова: український танець, сценічна хореографія, репертуар, конкурс, фестиваль, хореографічна лексика, воєнний час.

Kateryna BORTNYK,

orcid.org/0000-0002-3905-4108

*Candidate of Art Criticism, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Folk Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) kateryna_bortnyk@xdak.ukr.education*

Karina OSTROVSKA,

orcid.org/0000-0003-4782-8043

*Associate Professor,
Head of the Department of Folk Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) karina_ostrovska@xdak.ukr.education*

Nataliia SEMENOVA,

orcid.org/0000-0002-3449-6070

*Candidate of Art Criticism,
Head of the Department of Modern and Ballroom Choreography
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) rodik.marik@gmail.com*

THE PERFORMANCE OF THE FOLK DANCE THEATER “ZAPOVIT” IN THE CONTEXT OF WAR TIME: FOREGROUNDING AND POPULARIZATION OF UKRAINIAN PROFESSIONAL FOLK DANCE CHOREOGRAPHY

Ukrainian folk dance holds a high position in the artistic heritage of this country, acting as a powerful engine of the national identity and culture of Ukraine. During the latest Russian-Ukrainian war the potential of Ukrainian art is growing, in particular, choreography that is integral to shaping the national and international unity, which is of great importance of the realities of modern life. Artists of the folk dance theater “Zapovit” make a huge contribution to the achievement of this objective. Throughout all the years of its existence, the ensemble carefully preserves and increases Ukrainian artistic heritage, develops, promotes and keeps Ukrainian folk dance at a high professional level that nowadays has become an important element of the struggle for Ukrainian dignity, a form of communication with world powers and a special contribution to the future victory of Ukraine. Therefore, the study of special features of the artistic endeavour and repertoire policy of the “Zapovit” under conditions of martial law is very relevant for modern art criticism.

The purpose of the paper is to analyze the special features of the artistic endeavour of the folk dance theater “Zapovit” and its role in popularizing the Ukrainian art of folk dance in the context of the large-scale Russian military aggression against Ukraine.

The results of the study suggest that Ukrainian folk dance is of the essence in asserting the national identity and one of the brightest manifestations of national self-awareness and spiritual wealth, which has motivated the artistic development in the context of the Russian-Ukrainian war. This is confirmed by the performance of the folk dance theater “Zapovit” that decently presents its art in Ukraine and abroad. The ensemble not only continues to preserve the national choreographic heritage, but proves that Ukrainian folk dance is a link of national and international unity, embodies the artistic paradigms of the spiritual development of Ukrainian people, promoting its ethical and patriotic qualities, preserving cultural traditions and identity, transmitting the artistic codes of the nation. In addition to this, although the repertoire of the “Zapovit” has undergone significant transformations in the context of war and the prevailing distance communication, but it is still as worthy of the modern European stage as ever thanks to its content and constant transformation in view of modern artistic requirements, confirming the current victories of the theater in the realm of art.

Key words: *Ukrainian dance, stage choreography, repertoire, contest, festival, choreographic vocabulary, war time.*

Постановка проблеми. Нині українське мистецтво перебуває в одному з найскладніших періодів свого існування, адже під час російської агресії основні зусилля всієї нації спрямовані на вирішення фронтових, суспільно-політичних, економічних та інших проблем, безпосередньо пов'язаних із здобуттям перемоги. Утім мистецтво, як форма суспільної свідомості, активно протистоїть загрози знищення української ідентичності,

втілюючи художні парадигми духовного розвитку нашого народу, популяризуючи його етичні та патріотичні якості, зберігаючи культурні традиції та самобутність, транслюючи художні коди нації.

Серед українських мистецьких надбань значне місце посідає народний танець як уособлення національного характеру, побуту, звичаїв, традицій тощо. Український танець є гордістю нашого народу, яскравим втіленням національної свідо-

мости та вагомою частиною духовного багатства нації: «... український національний танець разом із піснюю, обрядом, національною релігією складають геокультурну спадщину народу, формують його ментальність. Тому український танцювальний фольклор – невід’ємна частина світосприйняття ... українця. Втративши танцювальний фольклор, українська нація втратить часточку своєї душі, своєї самобутності, що, в свою чергу, негативно вплине на культурноісторичний розвиток народу, на відродження його самобутньої і неповторної духовності» (Сивачук, 2014: 173).

На теренах України одним з найвідоміших його представників є театр народного танцю «Заповіт», сучасна діяльність якого в контексті нинішньої суспільно-політичної ситуації не знайшла наукового обґрунтування, чим зумовлено звернення до означеної проблематики в цій роботі.

Аналіз досліджень. Безпосередньо «Заповіт» як предмет наукового дослідження фігурував у наукових статтях В. Дорошенко, К. Островської. У контексті особливостей існування явища театру танця в Україні вивчає специфіку творчого спрямування репертуару «Заповіту» Н. Чілікіна. Я. Сапего, аналізуючи балетмейстерський стиль Б. Колногузенка, надає аналіз деяких його хореографічних творів, поставлених у «Заповіті». Наявні певні історичні та енциклопедичні відомості про діяльність ансамблю в періодичних виданнях, таких як «Танець в Україні та світі» (2011, 2013), «Тутті dance» (2006, 2008), «Віче» (2010), «Бути лідером» (2011), «Губернія» (2010), «Лідери ХХІ століття» (2013), «Лауреати нагород» (2009), журнали «Танець в Україні і світі». Широко розглянута історія ансамблю в методичних працях Б. Колногузенка: «Хореографічне мистецтво» (2008), «Види мистецтва і хореографії» (2009), «Хореографічна композиція» (2018).

Мета статті – проаналізувати особливості творчої діяльності театру народного танцю «Заповіт» та його роль у популяризації українського мистецтва народно-сценічного танцю в умовах широкомасштабної російської воєнної агресії проти України.

Виклад основного матеріалу. Театр народного танцю «Заповіт» під керівництвом народного артиста України, професора, академіка, Почесного громадянина Харківської області Б. Колногузенка протягом майже чверті століття є одним з найкращих хореографічних колективів України. Завдяки його діяльності український народно-сценічний танець не тільки зберігає свою глибоко фольклорну естетику та ментальні особливості нації, а й трансформується в нових сценічних фор-

мах та жанрах, отримує змістовне трактування, набуваючи сучасного звучання та затребуваності в сучасного глядача (Віват, Академіє, 2009: 177; «Заповіт» як символ танцю, 2013; Найкращі серед кращих, 2011: 32; Островська, Історія та розвиток, 2014: 153).

Сьогодні в умовах воєнного стану «Заповіт» продовжує концертну діяльність, зокрема гастролює країнами Європи. І поряд з популяризацією української культури та створенням гідного іміджу України робить свій внесок у боротьбу за українську незалежність, зміцнює комунікативні зв’язки зі світовими державами. Крім того, роль колективу, який є студентським, значно підвищується в контексті умов, у яких перебувають здобувачі вищої освіти під час війни. Онлайн навчання фактично неможливо адаптувати під вимоги мистецької освіти, тому будь-які офлайн виступи дуже важливі, тому що вони потребують від виконавців ще більшої наполегливості та відповідальності, оскільки являють собою внесок у перемогу України. У такому контексті «Заповіт» є прикладом для багатьох хореографічних колективів.

Першу поїздку під час війни театр здійснив у серпні 2022 р. Це була участь у «Днях української культури» в Латвії (м. Вентспілс) (Погляд з Вентспілсу, 2022). На розсуд глядача був представлений «Український святковий». Цей номер входить у скарбницю репертуарної спадщини «Заповіту», адже був створений одним із перших і став одним з найкращих та найпопулярніших.

За своєю структурою це тричасткова гопаксьюта, що висвітлює особливості та колорит хореографії Центральної України: варіативність та поліморфізм композиційної будови з чисельним та розмаїтим поєднанням колових та лінійних рисунків, що пов’язано з особливостями географічного рельєфу (рівнинна місцевість надала підґрунтя для урізноманітнення рисунків, яким притаманна територіальна необмеженість, просторова свобода, фігурність, невичерпність перебудов) (Коротков, 2005; Купленник, 1997; Островська, 2019); пластична округлість рухів; суттєві відмінності чоловічого та жіночого виконання: хореографічна мова чоловічого танцю відрізняється широтою, волелюбністю, силою, мужністю, героїзмом, рухи амплітудні, польотні, наявно багато віртуозної техніки (стрибки, тури, присядки, повзунці, елементи бойових прийомів – «підсічка», «кабріоль», трюки – «вертушка», «кільце», «щупак», «фляк» тощо); для жіночого танцю характерні стриманість, тендітність, жіночність, дрібна та віртуозна (переважно обертальна) лексика; однак наявні і загальні рухи:

бігунець, зальотний біг, тинки, доріжки, вихилясники, притупи, вірвовочки, голубці тощо (Зайцев, 2007); наявність запозичень з класичного танцю (переважно в жіночому виконанні): *arabesque, degagee, sisson, pas chasse, pas faille, tour* тощо; особливістю парного танцювання є ліризм (навіть у динамічних танцях), гармонійність, взаємоповага, щирість, певна змагальність.

У нинішній інтерпретації «Український святковий» представлений лише в жіночому виконанні. Це пов'язано з тим, що через війну, по-перше, більшість чоловіків, зокрема артистів «Заповіту», сьогодні знаходяться на передовій, у територіальній обороні, працюють волонтерами або продовжують навчатися та брати участь у харківських концертах «Заповіту», по-друге, за умовами воєнного стану чоловікам заборонено покидати територію України. Відсутність чоловічого складу значно збіднює номер, позбавляє його соковитого колориту, у деяких фрагментах – музично-хореографічної відповідності та гармонійності, композиційної цілісності, певної змістовності, повністю нівельовані риси гопака та сюїти, однак юнаки нині виконують першочергове завдання – захищають Батьківщину від агресора, тому духовний рівень української нації підтримують дівчата, намагаючись максимально заповнити всі недоліки власною виконавською майстерністю. Поряд з цим жіноча лексика «Українського святкового» через відсутність парубків набула значних змін та доповнень, зокрема й у характері виконання, так само зазнала змін і композиційна будова, у якій збереглися колові та лінійні рисунки, однак не скрізь вдалося знайти композиційний еквівалент музичного супроводу. Тому сьогодні «Український святковий» – це хореографічна композиція, вирішена засобами дівочої лексики українського народно-сценічного танцю та класичного танцю, де складні рисунки не обтяжені лексично, проте в простих рисунках та сольних фрагментах наявні динамічні рухи. У другій частині техніка ускладнюється, а ближче до фіналу зростає темпоритм, і завершується номер виконанням різноманітних обертальних рухів у надшвидкому темпі. Дівчата демонструють високу сценічну культуру, синхронність та ансамблевість, що є визначальними рисами колективу, та унікальну виконавську манеру, яка ґрунтується на професійній акторській та хореографічній майстерності, що дозволяє передати тонкі нюанси автентичної фольклорної інформації про генетичні коди українського народу. Поряд з цим, умови сьогодення посилюють відчуття патріотизму, гідності та власної значущості, що надає артисткам більш потужної

емоційної виразності у порівнянні з усіма попередніми презентаціями цього номеру.

На «Днях української культури» зокрема були представлені «Козачок» та «Український дівочий танець з рушниками». Будучи кардинально протилежні за технічним та емоційним наповненням, номери складають повноцінну палітру жіночого народно-сценічного танцю центрального регіону України.

«Козачок» характеризується темповим виконанням та філігранною дрібною технікою, вирізняється яскравою емоційністю та бадьорим настроєм. Танець побудований на бігунцях, вірвовочках, вихилясниках, тинках, голубцях, припаданнях у різноманітних їх варіаціях та комбінуваннях і виконується у надзвичайно стрімкому темпі. Історично наслідуючи свого попередника гопака, козачок у виконанні артисток «Заповіту» уособлює збірний образ життєрадісної, жвавої, вправної та веселої дівчини. І якщо гопак традиційно презентував чоловічу силу, витривалість, спритність і готовність іти в бій, то козачок в даній інтерпретації покликаний втілити всі характерні риси сильної та надзвичайно впевненої в собі дівчини – справжньої козачки.

«Український дівочий танець з рушниками», навпаки, являє собою образ ніжної, зворушливої, тендітної, замріяної, незайманої та ласкавої української дівчини. Це ліричний орнаментальний хоровад, що належить до групи родинно-побутових, а за змістом, стилістичними особливостями, елементами акторської гри – до групи хоровадних танців, що традиційно часто виконуються в супроводі виключно інструментальної музики (Мартиненко, 2015: 211). У номері відсутній яскраво виражений сюжет та конкретні дійові особи, зміст розкривається в логічному розвитку орнаментального хореографічного рисунку, а лаконічна танцювальна мова базується на невеликій кількості основних ходів українського танцю – припаданнях, упаданнях, різних варіантах простого кроку та доріжок. Головну роль відіграє рисунок танцю, як це здавна притаманно будь-яким хоровам, а рушники, які тримають дівчата, надають композиційній будові насиченості, краси, оригінальності, створюють потужну візуалізацію, яка закликає до емоційного сприйняття, співпереживання і навіть катарсису. Поряд з цим рушники виконують не тільки виразно-зображальну функцію, їх роль значно глибша, адже рушник споконвічно являє собою духовний символ українського народу, його культурної пам'яті, батьківської оселі, материнської любові, вірності, долі. Рушники завжди були і є невідмінними атрибутами народного побуту – без них

ніколи не обходяться важливі події, пов'язані з національною обрядовістю. Крім того, це також символ миру, затишку, добробуту – усього, чого сьогодні найбільше прагне наша країна.

У нинішній редакції «Українського дівочого танцю з рушниками» довелося вдвічі скоротити виконавський склад, оскільки група, що гастролює, через війну виїхала за кордон і на сьогодні не має необхідної кількості танцівниць. Це дещо збіднило візуальну складову, однак образність, символіка та загальна змістовність збереглися, що дозволяє гідно презентувати цей номер.

Мистецтво «Заповіту» високо оцінило й журі IV Європейського мультижанрового конкурсу-фестивалю «Сяюча зірка Франції» (Париж, жовтень 2022 р.) – колектив став переможцем та отримав найвищу нагороду – «Золоту зірку».

Майстерність українських митців підтвердив і диплом лауреатів I ступеня на XXII Міжнародному конкурсі та фестивалі мистецтв «Віденські зірки», який відбувся в столиці Австрії в березні 2023 р. Окрім вищезазначених номерів, була представлена ще й хореографічна мініатюра «Весняночка».

Номер демонструє цікаве балетмейстерське рішення, у межах якого гармонійний синтез рухів українського народно-сценічного та класичного танців, тонке та влучне образне наповнення, взаємопроникнення музики й хореографії створюють чудовий образ української дівчини на тлі рідної природи: «Дівчина в цьому номері стає частиною природи – її рухи пластичні, виразні, дотепні, неймовірно природні й легкі...» (Сапего, 2016: 280). Завдяки майстерно створеному образному рішенню в номері яскраво проглядається весняна українська околиця чи лісова квітуча галявина, залита променями сонця, що зійшло у високе чисте небо, – дівчина простягає до нього руки, радіє весні, збирає квіти, милується своїм відбиттям у дзеркальній поверхні озера та бавиться його бризками, прислухається до чудового співу пташок, одна з яких навіть сідає героїні на руки. У цій мініатюрі вдале поєднання виразних засобів хореографії, музики та пантоміми надають номеру напрочуд дотепного та ємного змісту.

Під час гастролей мініатюру виконала О. Цомая, вона створила образ грайливої, ще зовсім юної, дуже жвавої та милої дівчини, яка ніби розчиняється у світі весняної природи і стає з нею одним цілим.

Наступна поїздка жіночого складу ансамблю відбулася в травні 2023 р. «Заповіт» взяв участь у Міжнародному фольклорному фестивалі в м. Ріміні (Італія), де також був відзначений дипломом лауреатів I ступеня.

28–29 жовтня 2023 року «Заповіт» гастролював в Естонії (м. Таллін), де відбувся Міжнародний молодіжний фестиваль «Північна зірка 2023», в рамках якого проходив XXII Міжнародний фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Арабески Естонії» у місті Саку, на якому колектив отримав диплом лауреата I ступеню.

Значущість цього заходу полягала в тому, що поряд із загальними завданнями фестивальної діяльності, таких як збереження та примноження світової культурно-історичної спадщини, зміцнення загальнонаціональної дружби й толерантності, налагодження комунікації та зміцнення міжнародних творчих зв'язків, знайомство з творчими колективами та культурною спадщиною різних країн, творчий розвиток, удосконалення естетичного виховання та професійне зростання особистості, розширення художнього світогляду учасників, підвищення кваліфікації керівників творчих колективів, обмін досвідом, пошук і підтримка здібних, обдарованих особистостей, розширення глядацької аудиторії тощо, основною метою даного фестивалю є розвиток саме українського мистецтва, відтворення та популяризація української культури, традицій та обрядів, а також встановлення тісних творчих стосунків між Естонією, Україною і країнами, де проживають українці. Це надзвичайно важливо в умовах нинішнього життя нашого народу, у першу чергу в якості підтримки загальнонаціональних українських цінностей, які сьогодні опинилися під загрозою знищення.

Поряд з активною гастрольною діяльністю театр народного танцю «Заповіт» продовжує презентувати свій репертуар і на українській сцені. Це також є вельми важливо, адже сьогодні будь-яка підтримка українського глядача, особливо тих, хто перебуває на фронті, є вкрай необхідною, і, поряд з цим, дуже складно, адже колектив функціонує в неповному складі, навчання проводиться в дистанційному режимі, репетиційний процес ускладнений умовами воєнного стану країни. Утім творчі заходи, на яких «Заповіт» завжди є очікуваним та затребуваним учасником, відбуваються доволі часто і час від часу вражають своєю масштабністю. Таким, наприклад, був звітний концерт Харківської державної академії культури, який пройшов на сцені театраль-но-концертного центру ХНАТОБу в червні 2023 р. У заході взяли участь усі творчі колективи навчального закладу, зокрема «Заповіт». Тут «Український святковий» був представлений і чоловічою, і жіночою групами ансамблю, тому, на відміну від закордонного варіанту, залишився майже повноцінним номером

та зберіг свої фольклорні особливості, однак відсутність повного чоловічого складу не дозволила реалізувати всю потужність українського гопака. Утім виконавська майстерність та висока сценічна культура артистів продовжує відповідати гідному професійному рівню студентського колективу, а творча діяльність усіх його митців у найскладніший період існування нашої держави є неоціненною, тому певні недоліки не зменшують значущості мистецтва українського народного танцю.

Також колектив був учасником концерту «Квітуча весна» (квітень 2023 р.) та концерту, присвяченому «Дню матері і Європи» (травень 2023 р.), що проходили в Харківській обласній філармонії. У травні брав участь у концерті на честь вітання Захисників України (Військова частина, м. Харків, травень 2023 р.), у відкритті чемпіонату міста-героя Харкова зі спортивних бальних танців, у серпні – в мистецькій акції «Мистецтво незламних» (серпень 2023 р.) ХДАК, а нещодавно – 1 жовтня – у фольклористичному фестивалі «Бал хризантем», що проходив на базі «Фельдман-Екопарку».

Висновки. Театр народного танцю «Заповіт», презентуючи мистецтво українського народно-сценічного танцю в умовах воєнного часу, виконує важливу роль не тільки у збереженні української національної ідентичності та мистецької спадщини, він на міжнародному рівні доводить, що самотність української культури та духовні цінності нашого народу мають глибоке історичне коріння, є винятковими та унікальними,

а їх нівеляція, якою загрожує російська агресія, може запустити незворотні процеси в загально-світовому культурному просторі. Український народно-сценічний танець є частиною світової мистецької скарбниці, потужною мистецькою зброєю, що здатна надійно тримати свій фронт, засобом побудови міцних міжнародних зв'язків, що підтримують існування України в складний період. Воєнний репертуар «Заповіту» містить яскраві зразки української хореографії («Український святковий», «Козачок»), «Український дівочий танець з рушниками», «Весняночка»), у яких розкриваються традиційні українські образи, символи, характери, а його митці володіють високим професійним рівнем, тому цей колектив здатний підтримувати національну та інтернаціональну єдність та актуалізувати українське мистецтво в сучасному мистецькому просторі. Популяризуючи український танець на численних міжнародних європейських фестивалях та українських мистецьких заходах, студентський театр Харківської державної академії культури робить свій вагомий внесок у боротьбу за українську гідність та незалежність, а також майбутню перемогу України. І хоча номери колективу в умовах війни та переважачою дистанційної комунікації зазнали суттєвих змін, але завдяки своїй змістовності та постійній трансформації з огляду на сучасні мистецькі вимоги продовжують тримати рівень, гідний сучасної європейської сцени, що підтверджують перемоги «Заповіту» на мистецькому фронті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Погляд з Вентспілсу 15.08.2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pLAGwM9Cjkc> (дата звернення: 23.03.2023).
2. Віват, Академіє! : дайджест / під ред. С. В. Євсеєнко. Харків, 2009. 297 с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Київ, Вінниця : Нова книга, 2007. 416 с.
4. «Заповіт» як символ танцю. *Танець в Україні та світі*. 2013. № 2 (6). С. 20-21.
5. Коротков А., Тараканова А. Все про танець. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2005. 90 с.
6. Куценник В. І. Нариси до історії українського народного танцю. Київ, 1997. 63 с.
7. Мартиненко О. Варіативність підходів до класифікаційних характеристик хороходів. *Вісник Львівського університету. Серія мист-во*. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 209–216.
8. Найкращі серед кращих. Танець в Україні та світі. 2011. №1. С. 32.
9. Островська К. В. Значення творчості театру народного танцю «Заповіт» ХДАК для української національної культури. *Культура України*. 2019. № 63. С. 186-194.
10. Островська К. В. Історія та розвиток кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури. *Культура України*. 2014. № 45. С. 149–156.
11. Сапего Я. К. Балетмейстерська творчість Б. Колногузенка в контексті розвитку української хореографічної культури. *Культура України*. 2016. № 52. С. 276–284.
12. Сивачук Оксана Український народний танець як засіб національно-патріотичного виховання студентської молоді. *Наука. Освіта. Молодь*. С. 172–173. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2014/68.pdf (дата звернення: 23.03.2023).

REFERENCES

1. Pohliad z Ventspilsu (2022). [View from Ventspils]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pLAGwM9Cjkc> (data zvernennia: 23.03.2023). [in Ukrainian].
2. Vivat, Akademiie! : daidzhest (2009) [Cheers, Academy! : digest]/pidred. S. V. Yevseienko. Kharkiv. 297 s. [in Ukrainian].
3. Zaitsev Ye. V., Kolesnychenko Yu. V. (2007). Osnovy narodno-stsenichnoho tantsiu. [Fundamentals of folk stage dance.]. Kyiv, Vinnytsia : Nova knyha. 416 s. [in Ukrainian].
4. «Zapovit» yak symbol tantsiu (2013) [“Zapovit” as a symbol of dance] Tanets v Ukraini ta sviti. №2 (6). S. 20–21. [in Ukrainian].
5. Korotkov A., Tarakanova A. (2005) Vse pro tanets. [All about dance] Kirovohrad: Imeks-LTD 90 s. [in Ukrainian].
6. Kuplennyk V. I. (1997) Narysy do istorii ukrainskoho narodnoho tantsiu. [Essays on the history of Ukrainian folk dance] Kyiv. 63 s. [in Ukrainian].
7. Martynenko O. (2015) Variatyvnist pidkhodiv do klasyfikatsiinykh kharakterystyk khorovodiv. [Diversity of Approaches to the Classifying Characteristics of Walk-arounds]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia myst-vo. Vyp. 16. Ch. 1. S. 209–216. [in Ukrainian].
8. Naikrashchi sered krashchykh (2011). [The best among the best] Tanets v Ukraini ta sviti. №1. S. 32. [in Ukrainian].
9. Ostrovska K. V. (2019) Znachennia tvorchosti teatru narodnoho tantsiu «Zapovit» KhDAK dlia ukrainskoi natsionalnoi kultury. [The Importance of the Creative Work of the Theater of the National Dance “Zapovit” for Ukrainian National Culture] Kultura Ukrainy. № 63. S. 186–194. [in Ukrainian].
10. Ostrovska K. V. (2014) Istoriia ta rozvytok kafedry narodnoi khoreohrafii Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury. [History and Development of the Department of Folk Choreography of the Kharkiv State Academy of Culture.] Kultura Ukrainy. № 45. S. 149–156. [in Ukrainian].
11. Sapeho Ya. K. (2016) Baletmeisterska tvorchoist B. Kolnohuzenka v konteksti rozvytku ukrainskoi khoreohrafichnoi kultury. [B. Kolnohuzenko’s Creative Choreography Work as Part of the Development of Ukrainian Choreographic Culture]. Kultura Ukrainy. № 52. S. 276–284. [in Ukrainian].
12. Syvachuk O. (2014) Ukrainskyi narodnyi tanets yak zasib natsionalno-patriotychnoho vykhovannia studentskoi molodi. [Ukrainian folk dance as a means of national-patriotic education of student youth] Nauka. Osvita. Molod. S. 172–173. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2014/68.pdf (data zvernennia: 23.03.2023). [in Ukrainian].